

ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรและพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดี
ต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

**The Relationship between Organizational Commitment and Organizational
Citizenship Behavior In Basic Education Institutions Under
the Jurisdiction In Ratchaburi Education Service Area 1**

สุภากร ทัศนศรี
Supakorn Tassri

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
Master of Education Thesis in Educational Administration
Phetchaburi Rajabhat University

2554

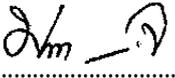
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี
ต่อองค์การของครูสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
ผู้วิจัย นางศุภากร ทศน์ศรี
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

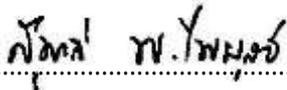

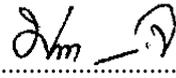
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

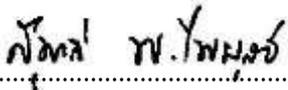
คณะกรรมการสอบ

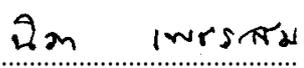

..... ประธานกรรมการ
(ดร.มณฑา จำปาเหลือง)

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ)

..... กรรมการ
(ดร.สุมาลี พงศ์ติยะไพบูลย์)

..... กรรมการ
(ดร.มณฑา จำปาเหลือง)

..... กรรมการ
(ดร.สุมาลี พงศ์ติยะไพบูลย์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์นิกา เพชรสม)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร.วิวัฒน์ วรวงษ์)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อ
องค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ผู้วิจัย นางศุภากร ทศน์ศรี สาขาวิชา การบริหารการศึกษา พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความผูกพันและพฤติกรรมการเป็นสมาชิก
ที่ดีต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
เขต 1 และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อ
องค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอน สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 253 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า
5 อันดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน
ระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ มากที่สุด ได้แก่ ความผูกพันด้านจิตใจ รองลงมา
ได้แก่ ความผูกพันด้านบรรทัดฐาน และลำดับสุดท้ายได้แก่ ความผูกพันด้านการคงอยู่กับองค์กร
2. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ มากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือ
รองลงมาได้แก่ ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความช่วยเหลือ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อ
องค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็น
รายคู่ โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ความผูกพันด้านจิตใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็น
สมาชิกที่ดีด้านการช่วยเหลือ ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ความผูกพันด้านการคงอยู่ต่อ
องค์กรกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีด้านการให้ความร่วมมือ

Thesis Title : The Relationship between Organizational Commitment and Organizational Citizenship Behavior In Basic Education Institutions Under the Jurisdiction In Ratchaburi Educational Service Area 1.

Researcher : Mrs.Supakorn Tassri **Major** : Educational Administration. **Year** : 2011

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the organizational commitment and organizational citizenship behavior level of the basic education institutions under the jurisdiction In Ratchaburi Educational Service Area 1 and 2) the relationship between organizational commitment and organizational citizenship behavior in basic education institutions under the jurisdiction in Ratchaburi Educational Service Area 1. The research samples were 253 teachers of the basic education institutions under the jurisdiction in Ratchaburi Educational service Area 1. The research instrument was a questionnaire that constructed in the 5 scale rating form. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation and the Pearson's product moment correlation coefficient.

The research findings were as follows:

1. The organizational commitment level of the basic education institutions under the jurisdiction in Ratchaburi Education service Area 1 was found in the high level as a whole that were ranged from affective commitment, normative commitment and continuance commitment.

2. The organizational citizenship behavior level of the basic education institutions under the jurisdiction in Ratchaburi Education service Area 1 was found in the high level as a whole that were ranged from cooperative behavior, considering other and altruism behaviors.

3. The Relationships between organizational commitment and organizational citizenship behavior in basic education institutions under the jurisdiction in Ratchaburi Education service Area 1 were found in the high level with statistical significance at .01 level. The highest relationship was the pair of the emotional commitment and altruism behaviors, while the pair of continuance commitment and cooperative behavior was at lowest relationship.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงของ ดร.มณฑา จำปาเหลือง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.สุมาลี พงศ์ดิยะไพบูลย์ กรรมการที่ปรึกษาร่วม ซึ่งให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะและให้การช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด เป็นอย่างดีมาตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ ประธานกรรมการสอบ และ รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ช่วยแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ นายเกรียงศักดิ์ ดีประเสริฐ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแจ้งเจริญ นางกิ่งกาญจน์ ยอดจันทร์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดแจ้งเจริญ และนางสุมณฑา อินทนิล ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเขาถ้ำ ได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีทธราชูร์ ที่ได้อนุเคราะห์ให้ทดลองใช้แบบสอบถาม ครูผู้สอน สังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจนทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลการวิจัยที่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนชี้แนวทางอันเป็นประโยชน์ที่มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย มาตลอด

ศุภากร ทัศนศรี

มกราคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการศึกษา.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร.....	11
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์กร.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การสร้างเครื่องมือการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์การของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	47
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครูสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	51
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครูสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	57
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย	60
การอภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	76
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	80
ภาคผนวก ค แบบประเมินการหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือในการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญ	89
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	93
ประวัติผู้วิจัย	95

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1	39
4.1	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1	47
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านจิตใจ	48
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการคงอยู่ในองค์กร	49
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านบรรทัดฐาน	50
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1	51
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านความช่วยเหลือ	52
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการสำนึกในหน้าที่	53
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านความอดทนอดกลั้น	54
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น	55

4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัด สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้าน การให้ความร่วมมือ.....	56
4.11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ความ ผูกพันต่อองค์กรกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครูสังกัด สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.....	57
4.12	ความสัมพันธ์ของความผูกพันต่อองค์กรแต่ละด้านและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี โดยรวม.....	58
4.13	ความสัมพันธ์ของความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ต่อองค์กรโดยรวม.....	59

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8